

© Editura ȘCOALA ARDELEANĂ, 2018
Cluj-Napoca, str. Mecanicilor nr. 48
Redacția: tel 0364-117.252; 0728.084.801
e-mail: office@scoalaardeleanacluj.ro,
redactie@scoalaardeleanacluj.ro
Difuzare: tel/fax 0364-117.246; 0728.084.803
e-mail: difuzare@scoalaardeleanacluj.ro,
esadifuzare@gmail.com
www.scoalaardeleanacluj.ro

Descrierea CIP este disponibilă la Biblioteca Națională a
României

ISBN: 978-606-797-347-1 (Școala Ardeleană)
ISBN: 978-606-711-960-2 (Eikon)

Editor: Vasile George Dâncu
Copertă și tehnoredactare: Alexandra Mureșan

DIANA COZMA

Lasă-ți bocancii, afară!

Prefață de
Cornel Ungureanu

E I K O N
Cluj-Napoca, 2018

Diana Cozma este actriță, traducătoare, scriitoare, membră a Uniunii Scriitorilor din România, conf. dr. habil. la Facultatea de Teatru și Film a Universității Babeș-Bolyai, licențiată în Filologie (1988) și Artă Teatrală (1995). În perioada 1990-1994 este directoarea Teatrului de Păpuși „Puck”, Cluj-Napoca. Interpretează 40 de roluri în spectacole de teatru și filme și regizează numeroase spectacole. Organizează și participă la festivaluri, turnee în țară și în străinătate. Activitatea ei artistică este consemnată în peste 150 de articole, recenzii, cronici, interviuri. Cărți: *Dansul efemer al acțiunilor actorului* (2016), *Tehnici fundamentale de creație scenică* (2016), *Amor în violete* (2015), *Eugenio Barba și mărul de aur* (2013), *Teatrul înlănțuit. Eseu despre teatrul lui Jerzy Grotowski* (2007), *Experimentul homo felix – un studiu shakespearean* (2005), *Dramaturgul-practician* (2005). Traduceri: Eugenio Barba, *Casa în flăcări – despre regie și dramaturgie* (2012), Eugenio Barba, *Pământ de cenușă și diamant* (2010), Yasmine Beverly Rana, *Cinci piese de teatru* (2008). Publică, în reviste de cultură, articole, eseuri, traduceri, interviuri, proze, texte dramatice. Susține conferințe, conduce workshopuri în România și SUA. Participă la stagii internaționale conduse de Eugenio Barba, Ludwik Flaszen, Thomas Richards, Torgeir Wethal, Iben Nagel Rasmussen, Jean-Jacques Haari, Yves Marc, Mladen Materic, Cristina Wistari Formaggia. Premii: Premiul *Teodor Boșca* pentru Traduceri al Uniunii Scriitorilor din România, Filiala Cluj (2013); Premiul pentru *Debut – Eseu* al Uniunii Scriitorilor din România, Filiala Cluj (2006); Premiul pentru *Cel Mai Bun Spectacol de Grup*, Universitatea Națională de Arte „George Enescu” din Iași (2001); Premiul pentru *Cel Mai Bun Spectacol*, Universitatea Hyperion din București (2001).

Cuprins

Despre... Diana Cozma și Ceilalți (<i>Prefață de Cornel Ungureanu</i>)	7
Nu mi-am ucis soția! (monolog în Doi).....	9
Nani-nana (monolog cu Apocalipsa)	21
Cin-cin! (monolog cu Umbra)	31
Dați-mi viața înapoi! (monolog cu Facebook-ul)	39
Recunoaște că ești vinovat! (monolog cu Vinovatul)	47
Cotcodac (monolog cu Cucurigu)	59
Lasă-ți bocancii, afară! (monolog cu Speranța)	69
Puritatea ta mă umilește! (monolog cu Faima).....	75
Nu spui nimic? (monolog cu Spectatorul)	87
Șarpele va pierde pariul! (monolog cu Sufletul-pereche)	97
Alarmă de gradul 5! (monolog cu Cartoful).....	107
Amma (monolog cu Marea)	117
Dacă ne aude? (Piesă într-un act)	127

Monolog ar putea fi o lecție de literatură comparată, cu trimiteri întunecate la ziua de azi.

Ce aduce în plus, ce aduce nou Diana Cozma față de amintirea Umbrelor? Nu știu dacă „teatrul cruzimii” ar cuprinde așa cum se cuvine înțelesurile pieselor Diane Cozma. Fiindcă personajul „ascuns” al fiecărui monolog e ucigașul, insul care își ucide – sau vrea să-șiucidă – soția, mama. O ucide sau încearcă, într-un anume fel, să o „compromită”. Convorbitorul, cel care invită la dialog, ...păstrează tăcerea. Nu se face auzit. E o fantomă. E o dublură, un geamăn nevăzut. Unul care ar putea defini monologul.

Sub istoria domestică, desfășurată „fericit” apare capacitatea de a-l detesta pe celălalt. O capacitate de a deforma. Teatrul cruzimii pe care îl propune Diana Cozma îl numește, cu necruțare, pe cel din imediata noastră apropiere.

Cornel Ungureanu

Nu mi-am ucis soția!
(monolog în Doi)

Locul: o terasă.

Timpul: zilele noastre.

Personaje: doi bărbați care arată identic; fețele lor sunt degradate de alcool; personajul care nu vorbește reacționează prin grimase, gesturi, acțiuni.

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Nu este adevărat! Nu mi-am ucis soția!

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Dacă am iubit-o? Ce întrebare tâmpită!
O adoram!

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Pot să-mi aprind o țigară? N-am mai fumat de trei minute.

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Mulțumesc!

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: O bere? Nu refuz.

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Scuze. Îmi tremură mâna.

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Cum? Sigur că eram gelos!

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Nu, ea nu știa.

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Nu, nu m-a înșelat.

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Mi-era groază să nu mă părăsească.

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Nu mint!

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Nu spun decât adevărul gol-goluț!

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Și dacă vrei să știi o ura pe mama mea...

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Voia să îi ia locul.

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: S-o dea afară din apartamentul în care stăteam toți trei.

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Dorea să-mi fie și mamă și fiică și amantă și...

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: ... arunca la gunoi mâncarea pe care ne-o făcea mama; avea pe dracu în ea; și, pe urmă, noaptea, se furișa în bucătărie și lingea un colț de pâine; stătea la fereastră, în întuneric, se uita la lună și ofta; era nebună!

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Ce? Mă contrazic?

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Aiurezi!

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Ce?!

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Eu nu mint niciodată!

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Îți repet: am iubit-o!

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Eu ca eu, dar mama mea cât a ținut la ea; în cele șase luni cât am fost căsătoriți, nicio secundă nu a lăsat-o de capul ei; o urmărea pas cu pas; dacă voia să prepare o salată de roșii, îi înhăța roșia din mână, o plesnea peste degete, cu dragoste, bineînțeles, și urla, cu și mai multă dragoste: „Ți-am spus să nu pui mâna pe nimic; aici ești în casa mea; a mea! să nu te mai atingi de lucrurile mele! ale mele! vrei un șnițel cu salată de varză, roșii, castraveți și ceapă? mă rogi frumos și le pregătesc eu! ai înțeles? eu! și asta dacă am timp; nu vezi cât sunt de ocupată? imediat o să apară dragul meu fiu și nu i-am terminat cina; și nici așternuturile n-am apucat să le schimb; bine, totuși, că i s-a uscat pijamaua cu mașinuțe și roboței; ce bine o să doarmă la noapte; am stropit-o cu ulei de susan, cum îi place lui, dragului; ei, hai, de ce taci? bucură-te! fac eu tot în locul tău; știi că nu ai voie să te obosești; nu vezi cât ești de debilă, adică de fragilă? și-acum ce ai?! nu te mai foi! stai! unde fugi? ce faci în camera mică? iar vrei să deschizi fereastra? de câte ori ți-am spus că nu suport aerul proaspăt; du-te de-acolo! mă aduci în

pragul disperării! marș, afară! lipește-te de scaunelul din bucătărie să te pot supraveghea; fiul meu mi te-a dat în pază; de ce plângi? în loc să îngenunchezi, să-mi săruți mâna și să-mi mulțumești pentru că ai unde să dormi, ce să mănânci și pe deasupra și un soț fidel, tu vrei cu tot dinadinsul să îmi iei locul! mai bine ai grijă să nu răcești și să te îmbolnăvești și, vai de mine, nu cumva să mori"; înțelegi cât de mult o iubea mama mea?

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Uneori îi dădea voie să mă tachineze.

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Cât mai suferea mămicuța când o vedea cum mă trage de urechi și de nas și de păr și bolborosește prostii și...

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Râde de mine! Auzi?! Râdea de mine!

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Mă scotea din sărite! Nu, nu asta am vrut să spun!

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Am greșit!

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Nu, nu am greșit!

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Nu, am spus nu!!!

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Nu sunt vinovat pentru ce s-a întâmplat; ea a fost vinovată! Nu eu!

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Vezi că te pocnesc! Ai înțeles?

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Eu nu am simțul umorului! Clar? Sunt un tip serios!

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Și ce dacă am cincizeci de ani și sunt șomer...

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Cum adică? Ce insinuezi? Nu te mai uita așa la mine! Eu nu sunt un nimeni! Eu sunt un cineva!

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Stai! Stai așa! Am două facultăți, și masterat, și-și doctorat! Cum? Asta e nimic?!

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: S-o rogi pe mama să-ți dea bani să-ți plătească studiile e nimic?!

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Cum?! La ce mi-au folosit diplomele? La omor?!

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Până aici!

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Nu mai suport!

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Taci! Nu vreau să te mai ascult!

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Ce?!

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Ce tot bodogănești acolo?

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Trebuia să mă lipesc de sânul colectivității?

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: M-am lipit! Am făcut-o și pe asta! Dar până aici!

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Să ling biroul patronului? Să mint? Să fur? Să tac? Să rabd? Nu, asta nu!

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Eu am șira spinării întreagă! Sunt un om cinstit, demn! Am primit o educație aleasă.

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Sunt nobil din fire! Curajos!

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Sunt un erou!

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Un supererou!

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Un model!

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Un geniu! Inventez mașinării; meșteresc capcane; țes pânze de prins muște; musca-muscă, musca-om; totuna e! hahaha! mintea mea mustește mârșăvii; hahaha! sunt grozav! nu?

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Mama m-a învățat cum să mă descurc în viață; când eram mic, mă bătea cu nuiua până la sânge, mă înfometa, mă culca în beci cu păianjenii; când am împlinit doisprezece ani mi-a făcut cel mai frumos cadou pe care îl poate primi un copil de ziua lui: o muscă moartă!

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: A fost cea mai fericită zi din viața mea!

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: E minunată mama mea.

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: O supermamă...

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Și-acum mă iubește cu pasiunea unei soții.

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Ea mi-a spus cum trebuie să mă comport în lume; să dau din cap, să plec fruntea, să nu-mi surprindă cineva privirea; ceilalți nu trebuie să-ți afle gândurile.

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Cu modestie, îți spun, sunt un maestru al deghizării! Hahaha! Un învingător!

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Cum? De ce m-a dat patronul afară? Din invidie; nici astăzi nu știu cum de și-a dat seama că sunt mai deștept ca el; mă exploata la sânge; eram primul la slujbă; trebuia să spăl podeaua, să șterg praful, să ud florile; îi serveam cafeaua, nici prea rece nici prea fierbinte; și el mârâia și plescăia și...

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Mă plătea mizerabil!

Bărbatul 1: ...?

Bărbatul 2: Mă ținea peste program; eu, singur, munceam cât cinci-zece laolaltă; și el se umplea de bănet.

Bărbatul 1: ...?